

A photograph of a pond with lily pads and reeds. The pond is filled with green lily pads and reeds. In the background, there are trees and a clear blue sky. The text "Trends in kritische soorten" is overlaid on the image.

Trends in kritische soorten

Artikel in H2O

Februari 2007

Hans van der Goes

Bart Specken

Inhoud

- **Doel**
- **Werkwijze**
- **Resultaten**
- **Conclusies en oorzaken**

Doel

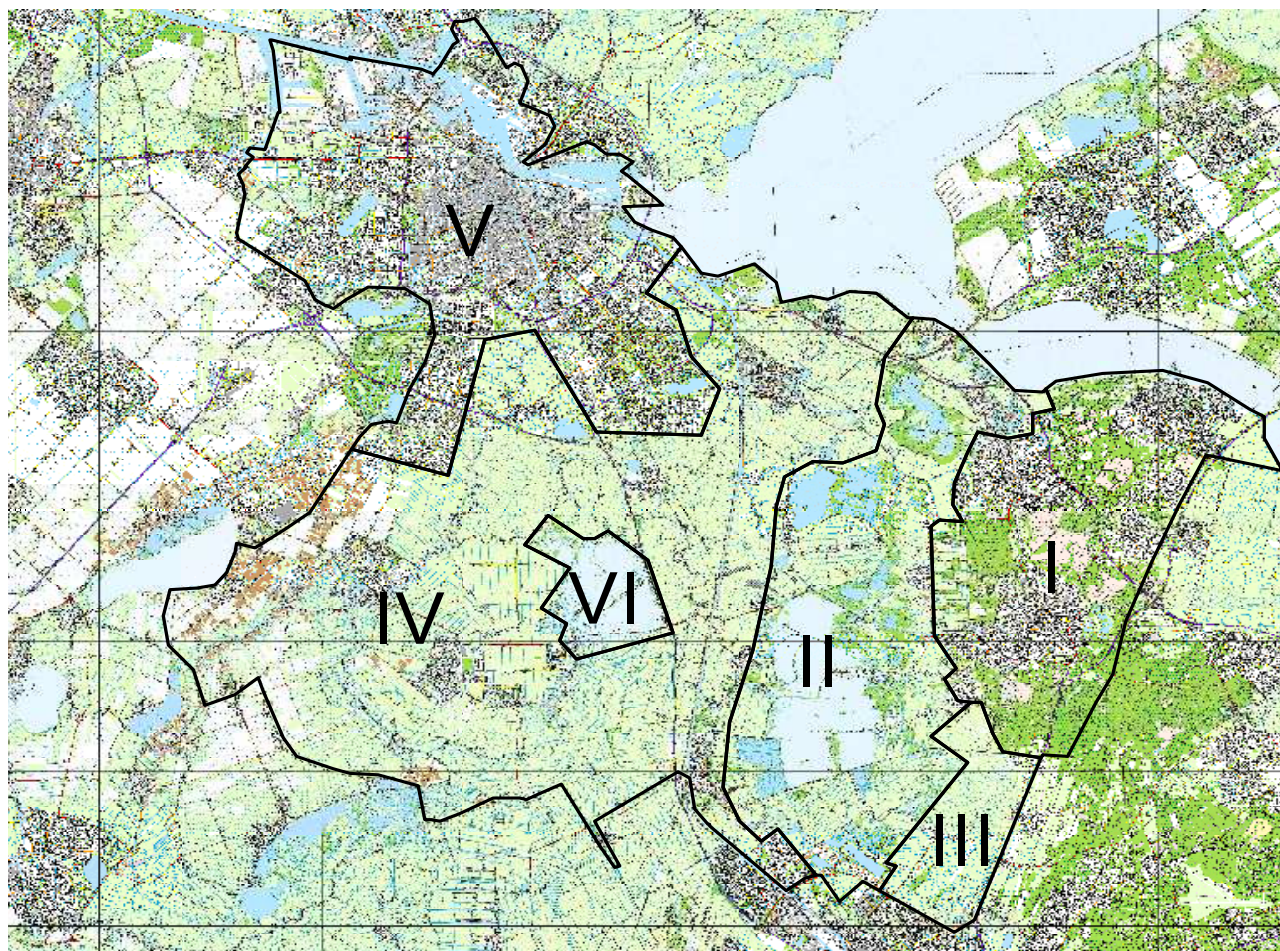
- **Beeld te krijgen van de ontwikkeling van kritische water- en oeverplanten over een lange periode in ons beheersgebied**
- **Vanaf de 70'er jaren worden er ecologische gegevens verzameld. Deze gegevens waren nog niet eerder voor een trendonderzoek gebruikt.**
- **Met de resultaten uit een trendonderzoek kunnen relaties en verbanden worden gelegd en kunnen oorzaken aan het licht komen**

Werkwijze

- Er is gebruik gemaakt van de gegevens van prov Utrecht en N-H en van eigen gegevens
- Omdat het hele gebied in een periode van ca 10 jaar wordt geïnventariseerd, zijn voor de gebiedsdekkende vergelijking twee perioden geselecteerd
 - periode 1: 1975 tot en met 1986
 - periode 2: 1994 tot en met 2004

Gebiedindeling

- Voor het maken van de vergelijking is het beheergebied in verschillende typen deelgebieden opgesplitst
 - I Het Gooi
 - II Oostelijk Vechtplassengebied
 - III Deel Noorderpark in agrarisch beheer
 - IV Westelijk deelgebied in agrarisch beheer
 - V Amsterdam en omgeving
 - VI Vinkeveense plassen en Botshol

Plantensoorten

- **Keuze van de plantensoorten**
 - **Rode lijstsoorten**
 - Soorten die als gevolg van het achteruitgaan op een lijst komen staan
 - **Overige kritische soorten**
 - Soorten die (evenals veel rode lijstsoorten) bijzondere eisen stellen aan hun leefomgeving

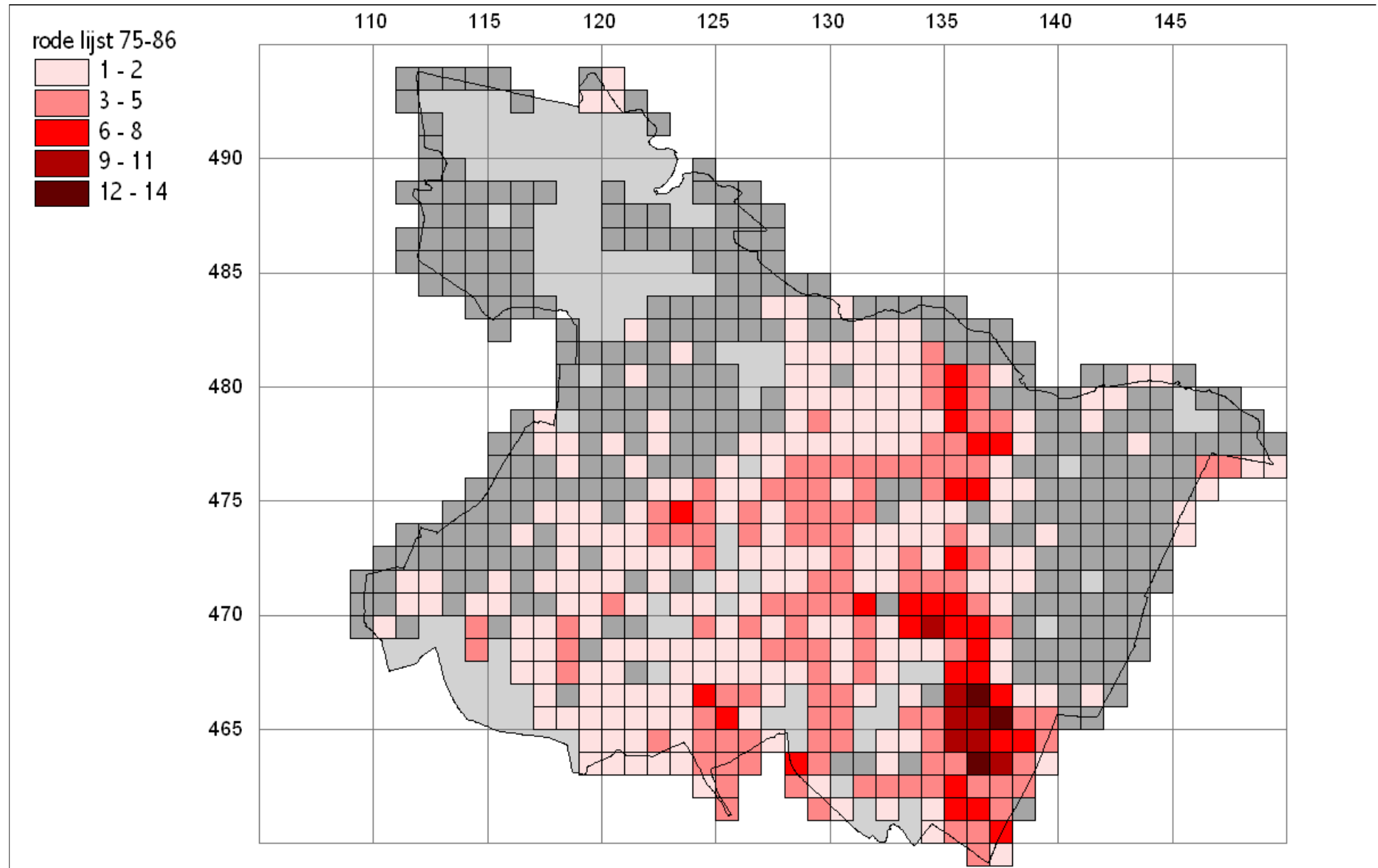
Rode lijstsoorten	
<i>Apium inundatum</i>	Ondergedoken moerasscherm
<i>Baldellia ranunculoides</i> subsp. <i>ranunculoides</i>	Stijve moerasweegbree
<i>Carex diandra</i>	Ronde zegge
<i>Carex lasiocarpa</i>	Draadzegge
<i>Cladium mariscus</i>	Galigaan
<i>Comarum palustre</i>	WATERAARDBEI
<i>Eleogiton fluitans</i>	Vlottende bies
<i>Elodea canadensis</i>	Brede waterpest
<i>Epilobium palustre</i>	Moerasbasterdwederik
<i>Euphorbia palustris</i>	Moeraswolfsmelk
<i>Hypericum elodes</i>	Moerashertshooi
<i>Leersia oryzoides</i>	Rijstgras
<i>Littorella uniflora</i>	Oeverkruid
<i>Menyanthes trifoliata</i>	Waterdrieblad
<i>Pedicularis palustris</i>	Moeraskartelblad
<i>Potamogeton acutifolius</i>	Spits fonteinkruid
<i>Potamogeton compressus</i>	Plat fonteinkruid
<i>Potamogeton obtusifolius</i>	Stomp fonteinkruid
<i>Sparganium natans</i>	Kleinste egelskop
<i>Stratiotes aloides</i>	Krabbenscheer
<i>Utricularia minor</i>	Klein blaasjeskruid

Milieu-indicatieve soorten	
<i>Alisma gramineum</i>	Smalle waterweegbree
<i>Calla palustris</i>	Slangenwortel
<i>Carex rostrata</i>	Snavelzegge
<i>Fontinalis antipyretica</i>	Bronkruid
<i>Groenlandia densa</i>	Paarbladig fonteinkruid
<i>Hottonia palustris</i>	Waterviolier
<i>Myriophyllum verticillatum</i>	Kransvederkruid
<i>Najas marina</i>	Groot nimfkruid
<i>Potamogeton alpinus</i>	Rossig fonteinkruid
<i>Potamogeton berchtoldii</i>	Klein fonteinkruid
<i>Potamogeton mucronatus</i>	Puntig fonteinkruid
<i>Potamogeton polygonifolius</i>	Duizendknoopfonteinkruid
<i>Ranunculus aquatilis</i>	Fijne waterranonkel
<i>Ranunculus lingua</i>	Grote boterbloem
<i>Sparganium emersum</i>	Kleine egelskop
<i>Veronica scutellata</i>	Schildereprijs

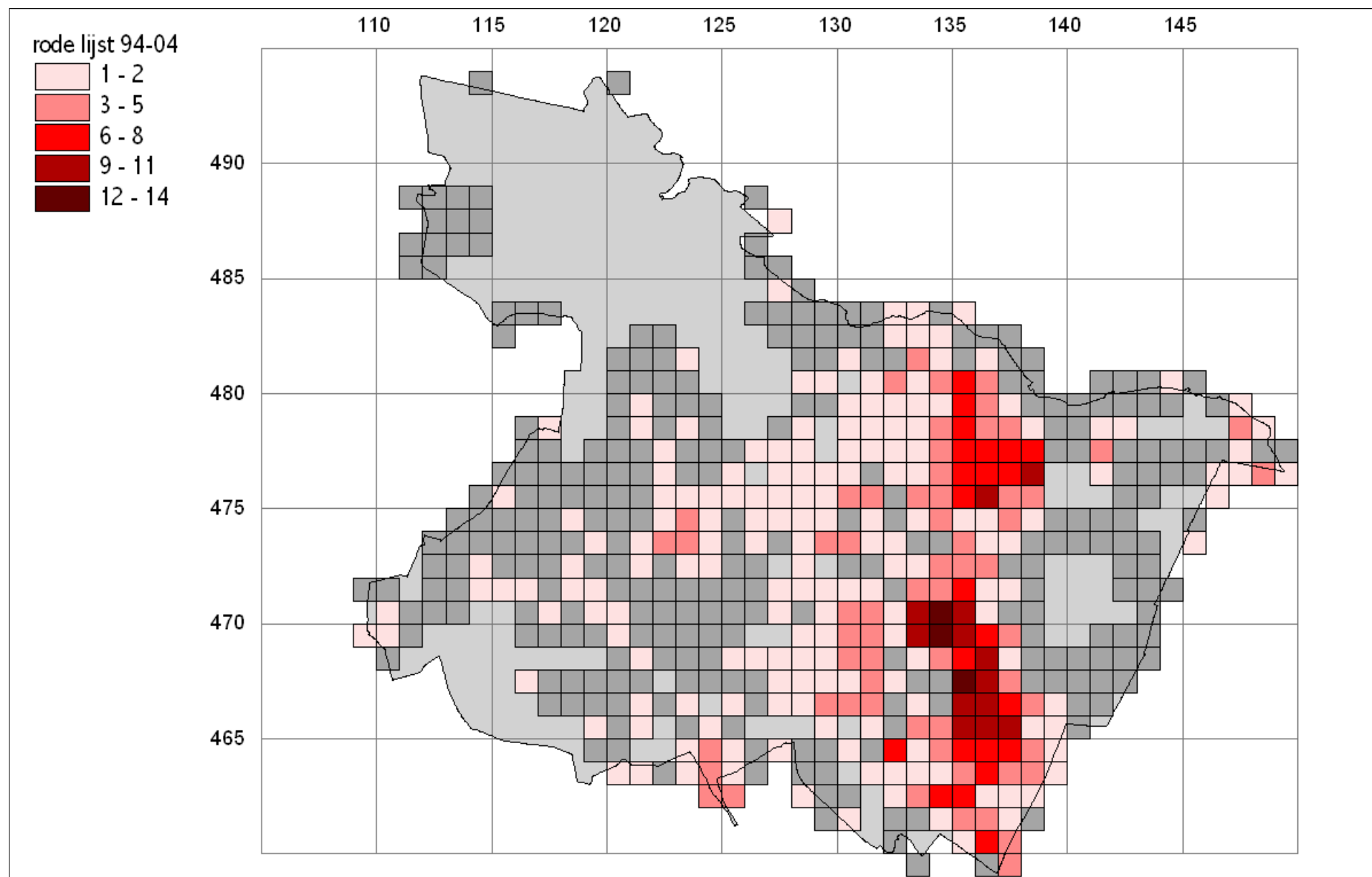
Analyses

- De gegevens van de verschillende databestanden zijn herleid tot de aanwezigheid van elke soort per periode en per kilometerhok. Het aantal soorten dat in elk hok aanwezig is, is opgeteld over de hele periode.
- Uit de vergelijking van de resultaten per periode kan geconstateerd worden of het aantal soorten in een bepaald kilometerhok vooruit of achteruit is gegaan of gelijk is gebleven

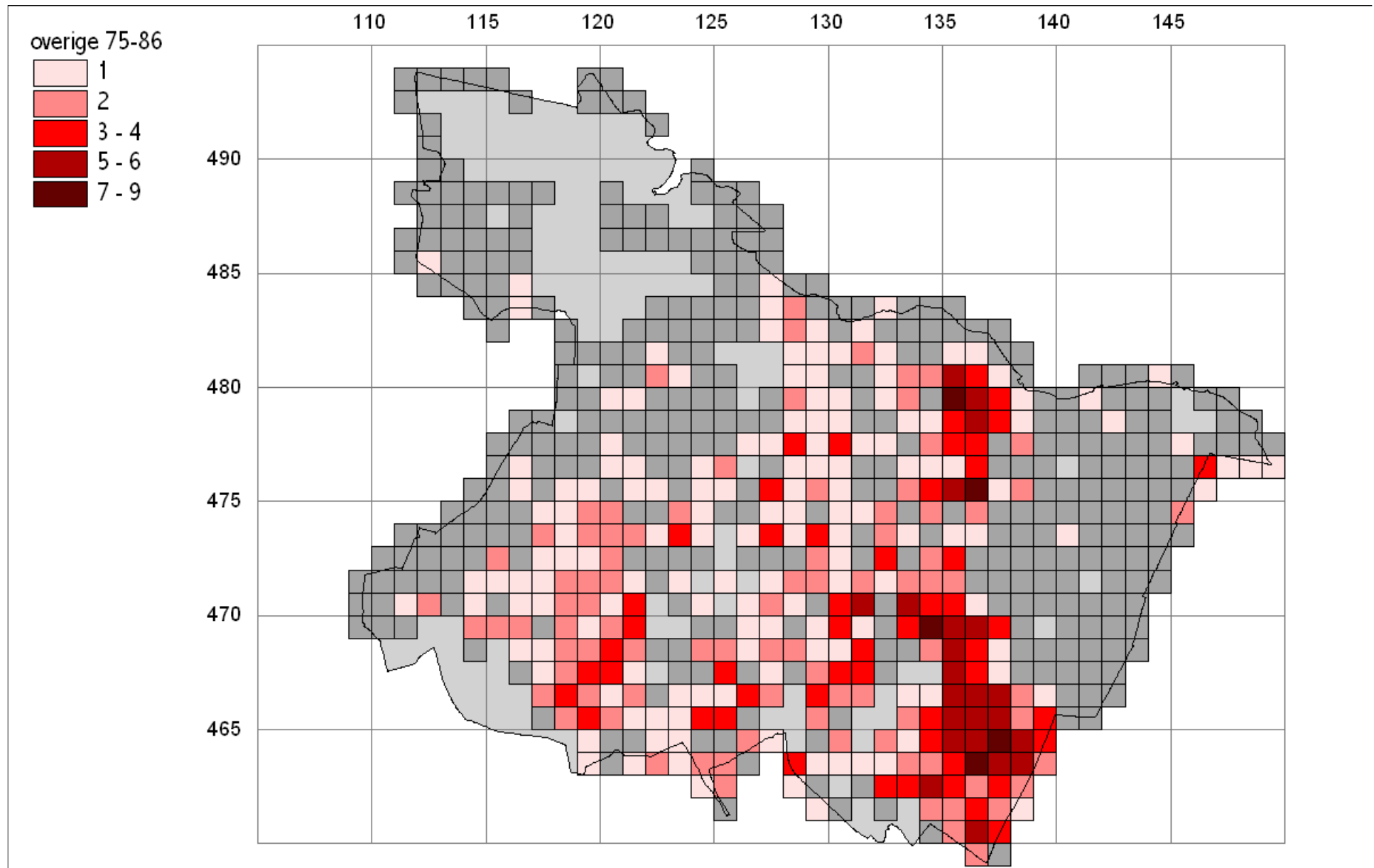
Resultaten

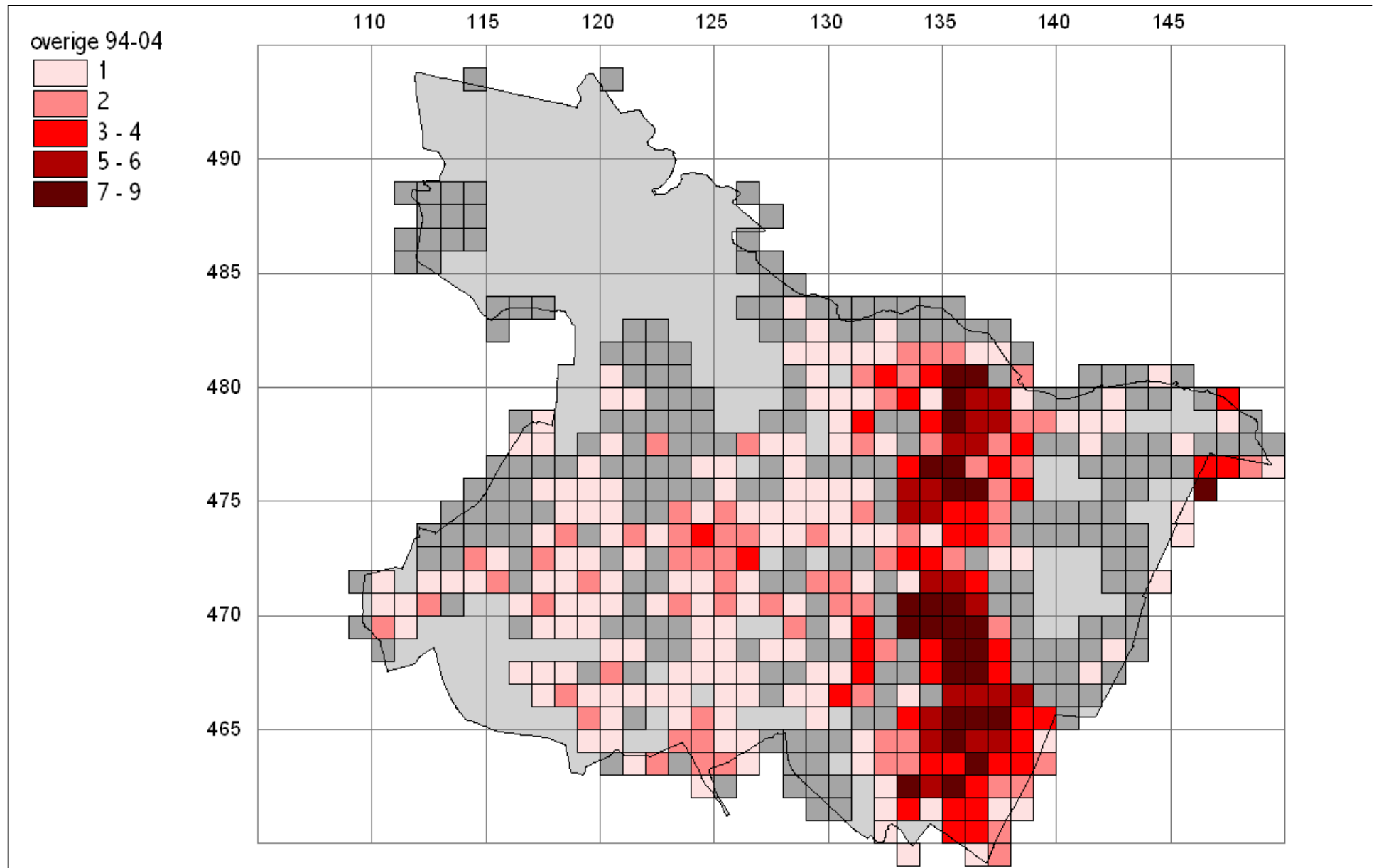
Resultaten

Resultaten

Resultaten

Conclusies en oorzaken

- Het aantal soorten in agrarisch gebied is sterk afgenomen. Hierdoor raken natuurgebieden meer geïsoleerd, worden populaties kwetsbaar en is de kans op lokaal uitsterven groter
- In de natuurgebieden lijkt een stabilisatie van Rode lijstsoorten en een vooruitgang van kritische soorten
- Voor de hand liggende oorzaak lijkt de intensivering van de landbouw: verbeterde drooglegging, strakker peilregime, inlaat/doorspoeling met boezemwater (rijk aan P-, N- en S-verbindingen), intensiever grondgebruik en slootbeheer en bemesting van het polderwater door afspoeling van het land
- Ondanks de vele maatregelen die genomen zijn om de waterkwaliteit de laatste jaren te verbeteren lukt het niet om de achteruitgang van kritische water- en oeverplanten, buiten de natuurgebieden te stoppen.
- Maatregelen die ingrijpen op de inrichting van de oevers en het beheer van water- en oevervegetaties zijn noodzakelijk

Einde